

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 3 ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะแยกเป็นส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีและส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสำนักงานสอบบัญชี ในบทนี้จะกล่าวถึงสถิติเชิงพรรณนาซึ่งเป็นการอธิบายหรือบรรยายลักษณะของข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในรูปตารางแจกแจงความถี่เพื่อให้ง่ายต่อการเปรียบเทียบ

ผลการวิเคราะห์ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี

จากผลของการส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีโดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 88 ชุดนั้นหลังจากที่ได้ติดตามโดยการโทรศัพท์ติดตามผลเพื่อให้ได้ตอบกลับแบบสอบถามในการตอบกลับแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับเป็นจำนวน 85 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 96.6 ซึ่งเป็นไปตามตาราง 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบสอบถามที่ตอบกลับ	85	96.6
2. แบบสอบถามที่ไม่ตอบกลับ	3	3.4
รวม	88	100.0

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่าแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจากผู้สอบบัญชีหลังจากที่ได้มีการติดตามแล้วปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้ตอบกลับจำนวน 85 ฉบับ และแบบสอบถามที่ไม่ได้ตอบกลับจำนวน 3 ฉบับ

นอกจากนี้การศึกษาสำรวจเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไปของผู้สอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถามนั้น เพื่อให้ทราบถึงประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีในการทำงานด้านสอบบัญชีมาแล้วว่ามีประสบการณ์ในการทำงานมานานเพียงใด

ตารางที่ 4.2 ประสิทธิภาพทางด้านงานสอบบัญชีของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสิทธิภาพทางด้านงานสอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 5 ปี	8	9.4
2. ระหว่าง 5 ถึง 10 ปี	21	24.7
3. ระหว่าง 11 ถึง 15 ปี	18	21.2
4. ระหว่าง 16 ถึง 20 ปี	13	15.3
5. ระหว่าง 21 ถึง 25 ปี	5	5.9
6. มากกว่า 25 ปี	20	23.5
รวม	85	100.0

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าผู้สอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีประสิทธิภาพทางด้านงานสอบบัญชีอยู่ระหว่าง 5-10 ปี มีจำนวน 21 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 24.7 และลำดับรองลงมาคือกลุ่มที่มีประสิทธิภาพทางด้านงานสอบบัญชีมากกว่า 25 ปี หรือคิดเป็นร้อยละ 23.5 ซึ่งมีจำนวนที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มแรก กลุ่มถัดไป คือกลุ่มที่มีประสิทธิภาพทางด้านงานสอบบัญชี 11-15 ปี 16-20 ปี ต่ำกว่า 8 ปี และ 21-25 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

การได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต.	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้รับความเห็นชอบจากก.ล.ต.	16	18.8
2. ไม่ได้ได้รับความเห็นชอบจากก.ล.ต.	69	81.2
รวม	85	100.0

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นว่าผู้สอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จำนวน 69 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 81.2 ในขณะที่ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นั้นมีจำนวนเพียง 16 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 18.8

ตารางที่ 4.4 จำนวนของผู้สอบบัญชีที่เป็นตัวแทนหรือร่วมกับสำนักงานสอบบัญชี
 ในต่างประเทศ

ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. สำนักงานสอบบัญชีเป็นตัวแทนหรือร่วมกับสำนักงานในต่างประเทศ	22	25.9
2. สำนักงานสอบบัญชีไม่ได้เป็นตัวแทนหรือร่วมกับสำนักงานในต่างประเทศ	63	74.1
รวม	85	100.0

จากตารางที่ 4.4 จะเห็นว่าผู้สอบบัญชีที่ตอบว่าตนทำงานอยู่ในสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ได้ทำงานหรือร่วมมือกับสำนักงานสอบบัญชีในต่างประเทศนั้นมีจำนวน 63 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 74.1 ส่วนผู้สอบบัญชีที่ตอบว่าตนทำงานอยู่ในสำนักงานสอบบัญชีที่สำนักงานสอบบัญชีทำงานหรือร่วมมือกับสำนักงานในต่างประเทศนั้นมี 22 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 25.9

ตารางที่ 4.5 จำนวนพนักงานในสำนักงานสอบบัญชี

จำนวนพนักงาน (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 50	47	55.3
2. 51-100	7	8.2
3. 101-150	15	17.6
4. 151-200	2	2.4
5. มากกว่า 200	14	16.5
รวม	85	100.0

จากตารางที่ 4.5 จะเห็นว่าผู้สอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ในกรณีที่สำนักงานสอบบัญชีนั้นมีหลายแผนกจะนับเฉพาะพนักงานที่ทำงานอยู่ในส่วนงานสอบบัญชีเท่านั้น โดยแบ่งตามจำนวนคน ซึ่งสำนักงานสอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะอยู่ในสำนักงานสอบบัญชีที่จำนวนพนักงานน้อยกว่า 50 คน มีจำนวน 47 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงไปมีจำนวนพนักงาน 101-150 คน มีจำนวน 15 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 17.6

เมื่อพิจารณาถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีนั้นว่ามีความสำคัญหรือไม่ เพื่อดูว่าปัจจัยนั้นๆ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีหรือไม่ ให้ผลตามตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 อิทธิพลของการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี

ตัวแปรที่มีผลต่อการรับงานสอบบัญชี	มีอิทธิพล	ไม่มีอิทธิพล	รวม
1. จำนวนสินทรัพย์หรือหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ	76	9	85
2. ตำแหน่งในอุตสาหกรรม	76	9	85
3. สภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรม	76	9	85

จากตารางที่ 4.6 จะเห็นว่า ในปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของงบการเงินเรื่องจำนวนสินทรัพย์หรือหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญมากที่สุด อิทธิพลในด้านลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการงานสอบบัญชีนั้นผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าตำแหน่งในอุตสาหกรรมและสภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมไม่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาสำหรับการรับงานสอบบัญชี

จากข้อคำถามในแบบสอบถามที่ให้ตอบถึงระดับความสำคัญที่ผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีใดมากน้อยเพียงใดนั้นโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะตัดความคิดเห็นที่เห็นว่าปัจจัยนั้นๆ ไม่มีความสำคัญออกไป โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีแบ่งออกได้ดังนี้

ความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชี

ปัจจัยในด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีเพื่อเป็นการดูว่าปัจจัยในด้านนี้ผู้สอบบัญชีที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นความสำคัญกับปัจจัยนี้มากน้อยเพียงใดซึ่งความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีเป็นเสมือนทรัพยากรของสำนักงานสอบบัญชีในการให้บริการแก่ลูกค้าในการสอบบัญชี โดยที่ปัจจัยด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีนี้แบ่งออกเป็นปัจจัยย่อยดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 4.7 ผู้สอบบัญชีเห็นว่าปัจจัยทางด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี โดยที่ผู้สอบบัญชีมีความเห็นว่ามรรยาทในการประกอบวิชาชีพมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.5 ในขณะที่เดียวกันมองว่าการได้รับการแนะนำลูกค้าจากผู้รู้จักเป็นตัวแปรที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่ามีอิทธิพลอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 19.8

เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีในภาพรวมจะพบว่ามรรยาทในการประกอบวิชาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ที่ 4.13 ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในปีปัจจัยด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชี เนื่องจากมรรยาทในการประกอบวิชาชีพเป็นเสมือนหนึ่งความน่าเชื่อถือในตัวของผู้สอบบัญชีเองในการปฏิบัติงาน

ความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหาร

ปัจจัยหนึ่งที่ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาถึงเพื่อใช้ในการตัดสินใจรับงานก็คือความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารเนื่องจากความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารมีผลต่อการออกรายงานที่ผิดพลาดได้ เนื่องจากความไม่ซื่อสัตย์ของผู้บริหารอาจนำมาซึ่งการตกแต่งตัวเลขทางการบัญชีได้ และก่อให้เกิดความเสี่ยงแก่ผู้สอบบัญชีได้หลังจากการตอบรับงาน

จากตารางที่ 4.8 ผู้สอบบัญชีเห็นว่าปัจจัยทางด้านความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี โดยที่ผู้สอบบัญชีมีความเห็นว่าทัศนคติของฝ่ายบริหารมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81 ในขณะที่เดียวกันมองว่าความถี่ในการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีเป็นตัวแปรที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่า มีอิทธิพลอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 24.1

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของระดับอิทธิพลจากปัจจัยด้านความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี

ความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหาร	ระดับอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการ รับงานสอบบัญชี					ค่า เฉลี่ย	SD
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
1.ทัศนคติของฝ่ายบริหาร	29.8	51.2	14.3	4.8	0	4.06	0.797
2. ประวัติและชื่อเสียงของฝ่าย บริหาร	25.0	47.6	25.0	2.4	0	3.95	0.775
3. การขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ ของฝ่ายบริหาร	29.8	32.1	15.5	15.5	7.1	3.62	1.260
4. โครงสร้างผลตอบแทนของฝ่าย บริหาร	10.8	32.5	48.2	7.2	1.2	3.40	0.907
5. สาเหตุของการเปลี่ยนผู้สอบบัญชี	13.3	41.0	30.1	10.8	4.8	3.47	1.016
6. ความถี่ในการเปลี่ยนผู้สอบบัญชี	15.7	41.0	19.3	15.7	8.4	3.40	1.178
7. ความถี่ในการเปลี่ยนผู้มีอำนาจ ทางด้านบัญชี	10.8	42.2	25.3	15.7	6.0	3.36	1.066
8. ความเห็นในรายงานของผู้สอบ บัญชีคนก่อน	19.0	38.1	29.8	8.3	4.8	3.58	1.044
ค่าเฉลี่ยรวม						3.61	

เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารในภาพรวมจะพบว่าทัศนคติของฝ่ายบริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ที่ 4.06 ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดปัจจัยด้านความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหาร เนื่องจากทัศนคติของฝ่ายบริหารเกี่ยวกับการบริหารว่ามีการบริหารงานในรูปแบบใด ซึ่งหากมีการบริหารงานแบบกล้าได้กล้าเสีย (Aggressive) อาจมีความเสี่ยงเกิดขึ้นจากการบริหารงานได้จึงส่งผลกระทบต่อกรรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

ลักษณะของงบการเงิน

ลักษณะของงบการเงิน เป็นการดูว่าในงบการเงินมีลักษณะที่มีความเสี่ยงต่อการรับงานสอบบัญชีหรือไม่ เช่น การดูสภาพคล่องทางการเงิน การดูความสามารถในการชำระหนี้ เป็นต้น เป็นการดูเบื้องต้นว่างบการเงินมีลักษณะที่น่าสงสัยว่าจะมีการตกแต่งบัญชีเกิดขึ้นหรือไม่ รวมทั้งเมื่อรับงานสอบบัญชีแล้วผู้ใช้บริการมีความสามารถจ่ายชำระหนี้หลังการให้บริการงานสอบบัญชีแก่สำนักงานสอบบัญชีได้ ซึ่งให้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของระดับอิทธิพลจากปัจจัยด้านลักษณะของงบการเงินที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี

ลักษณะของงบการเงิน	ระดับอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการรับงานสอบบัญชี					ค่าเฉลี่ย	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. สภาพคล่องทางการเงิน	6.0	19.0	64.3	9.5	1.2	3.19	0.736
2. ความสามารถในการชำระหนี้	4.8	33.3	47.6	13.1	1.2	3.27	0.797
3. โครงสร้างเงินทุน	3.6	28.6	54.8	11.9	1.2	3.21	0.746
4. ความถูกต้องในการเสียภาษี	21.2	50.6	27.1	1.2	0	3.92	0.727
5. จำนวนลูกค้านัก	0	25.3	54.4	15.2	5.1	3.00	0.784
6. จำนวนสินทรัพย์หรือหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ	2.6	23.7	39.5	19.7	14.5	2.80	1.046
ค่าเฉลี่ยรวม						3.23	

จากตารางที่ 4.9 ผู้สอบบัญชีเห็นว่าปัจจัยทางด้านลักษณะของงบการเงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี โดยที่ผู้สอบบัญชีมีความเห็นว่าความถูกต้องในการเสียภาษีมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.8 ในขณะที่เดียวกันมองว่าจำนวนสินทรัพย์หรือหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นตัวแปรที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่ามีอิทธิพลอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 34.2

เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านลักษณะของงบการเงินในภาพรวมจะพบว่าความถูกต้องในการเสียภาษี โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี

อยู่ที่ 3.92 ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในปัจจุบันด้านลักษณะของงบการเงิน เนื่องจากจากความถูกต้องในการเสียภาษีเป็นผลพวงจากการทำบัญชีที่ถูกต้องของกิจการ

ความน่าเชื่อถือของระบบบัญชี

ความน่าเชื่อถือของระบบบัญชีเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ซึ่งผู้สอบบัญชีควรที่จะนำมาพิจารณาในการรับงานสอบบัญชี เนื่องจากหากระบบบัญชีที่มีความน่าเชื่อถือได้น้อย ก็อาจทำให้ระดับในการยอมรับความเสี่ยงต่องานสอบบัญชีได้ต่ำลงตามไปด้วย และสิ่งนี้อาจทำให้เกิดความเสี่ยงแก่ผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของระดับอิทธิพลจากปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของระบบบัญชีที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี

ความน่าเชื่อถือของระบบบัญชี	ระดับอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการ รับงานสอบบัญชี					ค่า เฉลี่ย	SD
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
1. ความเรียบร้อยของเอกสาร	18.8	52.9	22.4	3.5	2.4	3.82	0.862
2. การเปลี่ยนระบบบัญชี	7.1	40.5	36.9	7.1	8.3	3.31	1.006
3. การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางการบัญชี	8.3	32.1	40.5	11.9	7.1	3.23	1.010
4. แนวโน้มและอัตราส่วนทางการเงิน	3.6	29.8	46.4	17.9	2.4	3.14	0.838
ค่าเฉลี่ยรวม						3.38	

จากตารางที่ 4.10 ผู้สอบบัญชีเห็นว่าปัจจัยทางด้านความน่าเชื่อถือของระบบบัญชีเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี โดยที่ผู้สอบบัญชีมีความเห็นว่าความเรียบร้อยของเอกสารมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.7 ในขณะที่เดียวกันมองว่าแนวโน้มและอัตราส่วนทางการเงินเป็นตัวแปรที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่าอิทธิพลอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 20.3

เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านความน่าเชื่อถือของระบบบัญชีในภาพรวมจะพบว่าความเรียบร้อยของเอกสาร โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ที่

จากตารางที่ 4.11 ผู้สอบบัญชีเห็นว่าปัจจัยทางด้านลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการงานสอบบัญชีเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี โดยที่ผู้สอบบัญชีมีความเห็นว่าภาวะเบี้ยบ่าของรัฐบาลที่มีผลต่อธุรกิจมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.8 ในขณะที่เดียวกันมองว่าตำแหน่งในอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่ามีอิทธิพลอยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 40.8

เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการงานสอบบัญชีในภาพรวมจะพบว่าภาวะเบี้ยบ่าของรัฐบาลที่มีผลต่อธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีอยู่ที่ 3.46 ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในการปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการงานสอบบัญชี เนื่องจากภาวะเบี้ยบ่าของภาครัฐเป็นสิ่งที่กิจการจะต้องปฏิบัติตาม หากการไม่ปฏิบัติตามนั้นส่งผลกระทบต่อธุรกิจอาจนำมาซึ่งบทลงโทษจากภาครัฐได้

อิทธิพลทั้ง 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชี อันได้แก่ ความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชี ความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหาร ลักษณะของงบการเงิน ความน่าเชื่อถือของระบบบัญชี และลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการงานสอบบัญชีนั้น จะเห็นได้ว่าผู้สอบบัญชีให้ความสำคัญแก่ปัจจัยด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีมากที่สุดโดยดูได้จากค่าเฉลี่ยรวมซึ่งเท่ากับ 3.63 ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยอื่นๆ ปัจจัยถัดไปคือความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารและลักษณะของงบการเงิน ตามลำดับ

เมื่อได้พิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานของผู้สอบบัญชีในแต่ละปัจจัยแล้ว ต่อมาจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงลึกโดยเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Crosstabs) เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงจากผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กับผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

การศึกษาได้สำรวจข้อมูลของผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กับการมีประสบการณ์ในงานด้านสอบบัญชี ผลที่ได้ตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกสท. กับประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีทางด้านงานสอบบัญชี

ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีทางด้านงานสอบบัญชี	ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท.		ผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 5 ปี	0	0	8	11.6
2. 5-10 ปี	1	6.3	20	29.0
3. 11-15 ปี	3	18.8	15	21.7
4. 16-20 ปี	6	37.3	7	10.1
5. 21-25 ปี	3	18.8	2	2.9
6. มากกว่า 25 ปี	3	18.8	17	24.7
รวม	16	100.0	69	100.0

จากตารางที่ 4.12 ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กสท.) ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในช่วงระหว่าง 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.3 และผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท. ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในช่วงระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.0 จะเห็นได้ว่าผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท. จะมีประสบการณ์ในการทำงานด้านสอบบัญชีมากกว่าผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท.

นอกจากนี้ยังได้มีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยในแต่ละปัจจัยโดยนำตัวแปรที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลมากที่สุดมากล่าวถึงว่า ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท. มีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างจากผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท. โดยแยกตามแต่ละปัจจัย

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจาก กต.กับระดับอิทธิพลในเรื่องมรรยาทของผู้สอบบัญชีในการประกอบวิชาชีพ

ระดับอิทธิพลในเรื่องมรรยาทของ ผู้สอบบัญชีในการประกอบวิชาชีพ	ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็น ชอบจากสำนักงานกต.		ผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็น ชอบจากสำนักงานกต.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปานกลาง	1	6.3	13	18.8
2. มาก	8	50.0	38	55.1
3. มากที่สุด	7	43.7	18	26.1
รวม	16	100.0	69	100.0

ในปัจจุบันทางด้านความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชีนั้น เรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลมากที่สุดก็คือ มรรยาทของผู้สอบบัญชีในการประกอบวิชาชีพ จากตารางที่ 4.13 จะเห็นได้ว่าทั้งผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบและมีได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกต.ต่างให้ความสำคัญในเรื่องมรรยาทของผู้สอบบัญชีในการประกอบวิชาชีพไม่แตกต่างกันคือ ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกต. เห็นว่ามีอิทธิพลมากคิดเป็นร้อยละ 50.0 และผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกต. เห็นว่ามีอิทธิพลมากเช่นกันโดยคิดเป็นร้อยละ 55.1

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจาก กต.กับระดับอิทธิพลในเรื่องทัศนคติของฝ่ายบริหาร

ระดับอิทธิพลในเรื่องทัศนคติของ ฝ่ายบริหาร	ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็น ชอบจากสำนักงานกต.		ผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็น ชอบจากสำนักงานกต.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อย	1	6.3	3	4.4
2. ปานกลาง	0	0.0	12	17.6
3. มาก	5	31.3	38	55.9
4. มากที่สุด	10	62.4	15	22.1
รวม	16	100.0	68	100.0

ในปัจจุบันทางด้านความซื่อสัตย์ของฝ่ายบริหารนั้น เรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลมากที่สุดคือ ทัศนคติของฝ่ายบริหาร จากตารางที่ 4.14 จะเห็นได้ว่าผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็น

ชอบจากสำนักงานกลด.ให้ความสำคัญแก่เรื่องทัศนคติของฝ่ายบริหารมากกว่าผู้สอบบัญชีที่มีได้
 ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกลด. โดยผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน
 กลด.เห็นว่าทัศนคติของฝ่ายบริหารมีอิทธิพลมากที่สุดถึงร้อยละ 62.4 ในขณะที่ผู้สอบบัญชีที่มีได้
 ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกลด.เห็นว่าทัศนคติของฝ่ายบริหารมีอิทธิพลในระดับมากคิดเป็น
 ร้อยละ 55.9 อย่างไรก็ตามก็ยังคงเป็นอิทธิพลที่แนวโน้มในด้านมาก

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจาก
 กลด.กับระดับอิทธิพลในเรื่องความถูกต้องในการเสียภาษี

ระดับอิทธิพลในเรื่องความถูกต้อง ในการเสียภาษี	ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็น ชอบจากสำนักงานกลด.		ผู้สอบบัญชีที่มีได้รับความเห็น ชอบจากสำนักงานกลด.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อย	0	0.0	1	1.4
2. ปานกลาง	2	12.5	21	30.4
3. มาก	10	62.5	33	47.9
4. มากที่สุด	4	25.0	14	20.3
รวม	16	100.0	69	100.0

ในปัจจุบันด้านลักษณะของงบการเงินนั้น เรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลมากที่สุด
 คือ ความถูกต้องในการเสียภาษี จากตารางที่ 4.15 จะเห็นได้ว่าผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบ
 จากสำนักงานกลด. ส่วนใหญ่จะเห็นว่าเรื่องความถูกต้องในการเสียภาษีมีอิทธิพลในระดับมากคิด
 เป็นร้อยละ 62.5 และผู้สอบบัญชีที่มีได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกลด.เห็นว่าความถูกต้อง
 ในการเสียภาษีมีอิทธิพลในระดับมากเช่นเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 47.9 แสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชี
 ที่ได้รับความเห็นชอบและมีได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกลด.ต่างให้ความสำคัญแก่เรื่องนี้
 ไม่แตกต่างกัน

ส่วนในปัจจุบันทางด้านความน่าเชื่อถือของระบบบัญชีนั้น เรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิ
 พลมากที่สุดคือ ความเรียบร้อยของเอกสารจากตารางที่ 4.16 จะเห็นได้ว่าผู้สอบบัญชีที่ได้รับความ
 เห็นชอบจากสำนักงานกลด.เห็นว่าความเรียบร้อยของเอกสารมีอิทธิพลมากคิดเป็นร้อยละ
 43.7 และผู้สอบบัญชีที่มีได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกลด.เห็นว่าความเรียบร้อยของเอกสาร
 มีอิทธิพลมากเช่นเดียวกันคิดเป็นร้อยละ 55.1 แสดงให้เห็นว่าผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบ

และไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกวด.ต่างให้ความสำคัญแก่เรื่องความเรียบร้อยของเอกสารไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกวด.กับระดับอิทธิพลในเรื่องความเรียบร้อยของเอกสาร

ระดับอิทธิพลในเรื่องความเรียบร้อยของเอกสาร	ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกวด.		ผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกวด.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยที่สุด	0	0.0	2	2.9
2. น้อย	0	0.0	3	4.3
3. ปานกลาง	5	31.3	14	20.3
4. มาก	7	43.7	38	55.1
5. มากที่สุด	4	25.0	12	17.4
รวม	16	100.0	69	100.0

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกวด.กับระดับอิทธิพลในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่ต่อธุรกิจ

ระดับอิทธิพลในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่ต่อธุรกิจ	ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกวด.		ผู้สอบบัญชีที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกวด.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อย	2	12.5	6	9.1
2. ปานกลาง	6	37.5	28	42.4
3. มาก	6	37.5	28	42.4
4. มากที่สุด	2	12.5	4	6.1
รวม	16	100.0	66	100.0

ในปัจจัยทางด้านลักษณะธุรกิจของผู้ให้บริการงานสอบบัญชานั้น เรื่องที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลมากที่สุดคือ กฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่มีต่อธุรกิจ จากตารางที่ 4.17 จะเห็น

ว่าผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบและที่มีได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท.มีความเห็นไม่แตกต่างกันในเรื่องกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่มีต่อธุรกิจ นั่นคือ ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท.เห็นว่ากฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐที่มีต่อธุรกิจมีอิทธิพลในระดับปานกลางและมากเท่ากันโดยคิดเป็นร้อยละ 37.5 เช่นเดียวกับทางผู้สอบบัญชีที่มีได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกสท.ที่เห็นว่าอิทธิพลในระดับปานกลางและมากโดยคิดเป็นร้อยละ 42.4

เมื่อได้สอบถามถึงปัญหาจากการรับงานสอบบัญชีนั้น ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่เปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบได้อย่างอิสระ จึงรวบรวมกลุ่มคำตอบโดยสามารถแบ่งออกได้เป็นทั้งหมด 6 กลุ่ม ให้ผลดังตารางที่ 4.58 ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ปัญหาจากการรับงานสอบบัญชี

ปัญหาการรับงานสอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. ความไม่โปร่งใสของผู้บริหาร	5	12.5
2. ผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอ	4	10.0
3. ค่าสอบบัญชีที่ต่ำเกินไป	9	22.5
4. ความพร้อมของสำนักงานสอบบัญชี	3	7.5
5. การรับงานผ่านคนกลาง	5	12.5
6. ลูกค้ำไม่เห็นความสำคัญของงานสอบบัญชี	14	35.0
รวม	40	100

จากตารางที่ 4.18 ผู้สอบบัญชีเห็นว่าปัญหาในการรับงานสอบบัญชีส่วนใหญ่แล้วคือลูกค้ำไม่เห็นความสำคัญของงานสอบบัญชีจำนวน 14 รายหรือร้อยละ 35 ถัดมาคือค่าสอบบัญชีที่ต่ำเกินไปจำนวน 9 รายหรือร้อยละ 22.5

ผลการวิเคราะห์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี

ในส่วนแรกของบทนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานของผู้สอบบัญชี ในส่วนหลังจะได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกผู้สอบบัญชีของบริษัทที่รับการสอบบัญชี ซึ่งจากผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ส่งไปให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบของแต่ละบริษัทนั้นจำนวน 400 แห่ง และได้แบบสอบถามที่

ตอบกลับมาโดยแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 94 ตัวอย่าง หรือคิดเป็นร้อยละ 23.5 ให้ผล ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบสอบถามที่ตอบกลับ	94	23.50
2. แบบสอบถามที่ไม่ตอบกลับ	306	76.50
รวม	400	100.00

การศึกษาได้สำรวจถึงลักษณะโดยทั่วไปเกี่ยวกับตัวบริษัท คำถามทั่วไปนี้จะนำมาวิเคราะห์เป็นสถิติเชิงพรรณนา จากนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่อไป

จากตารางที่ 4.20 ประเภทอุตสาหกรรมที่ได้รับการตอบแบบสอบถามจากที่ส่งแบบสอบถามไปนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบว่าตนอยู่ในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งตอบกลับเป็นจำนวนมากที่สุดคือจำนวน 9 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 9.6 ถัดมาคืออุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ และสิ่งทอ เครื่องนุ่มห่มและรองเท้า ซึ่งมีจำนวน 8 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 8.5 เท่ากัน และในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติกจำนวน 3 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 7.4

ตารางที่ 4.20 ประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. การพิมพ์และสิ่งพิมพ์	1	1.1
2. ของใช้ในครัวเรือน	2	2.1
3. ขนส่ง	3	3.2
4. เคมีภัณฑ์และพลาสติก	7	7.4
5. คลังสินค้าและไซโล	1	1.1
6. เครื่องใช้ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์	8	8.5
7. ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	2	2.1
8. พลังงาน	2	2.1
9. ธุรกิจการเกษตร	2	2.1
10. บริการเฉพาะกิจ	3	3.2
11. พาณิชยกรรม	4	4.3
12. บ้านเช่าและสันตนาการ	2	2.1
13. สื่อสาร	1	1.1
14. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	9	9.6
15. ยานพาหนะและอุปกรณ์	5	5.3
16. เยื่อกระดาษและกระดาษ	1	1.1
17. โรงแรมและบริการท่องเที่ยว	3	3.2
18. การแพทย์	5	5.3
19. วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง	6	6.4
20. เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง	1	1.1
21. สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	8	8.5
22. อัญมณีและเครื่องประดับ	1	1.1
23. อาหารและเครื่องดื่ม	6	6.4
24. อื่นๆ	11	11.7
รวม	94	100.0

ตารางที่ 4.21 การจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	จำนวน	ร้อยละ
1. จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	66	70.2
2. ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	28	29.8
รวม	94	100.0

จากตารางที่ 4.21 จะเห็นได้ว่าบริษัทมหาชนนั้นเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 66 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 70.2 และบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 28 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 29.8

การวิจัยได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับการใช้บริการด้านอื่นของสำนักงานสอบบัญชี นอกเหนือจากงานสอบบัญชีว่าบริษัทที่ทำการสำรวจนั้นมีการใช้บริการด้านใดบ้าง

ตารางที่ 4.22 การวางระบบบัญชี

การวางระบบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้บริการการวางระบบบัญชี	7	7.4
2. ไม่มีการใช้บริการวางระบบบัญชี	87	92.6
รวม	94	100.0

จากตารางที่ 4.22 ทางบริษัทไม่ได้ใช้บริการวางระบบบัญชีจำนวน 87 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 92.6 และบริษัทที่ได้ใช้บริการวางระบบบัญชีจำนวน 7 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 7.4

ตารางที่ 4.23 การใช้บริการคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหาร

การให้บริการคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหาร	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้บริการคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหาร	3	3.2
2. ไม่ใช้บริการคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหาร	91	96.8
รวม	94	100.0

จากตารางที่ 4.23 บริษัทไม่ได้ใช้บริการคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารจำนวน 91 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 96.8 และบริษัทที่ใช้บริการคำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารจำนวน 3 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 3.2

ตารางที่ 4.24 การใช้บริการเกี่ยวกับโครงการลงทุน

การใช้บริการเกี่ยวกับโครงการลงทุน	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้บริการเกี่ยวกับโครงการลงทุน	2	2.1
2. ไม่ใช้บริการเกี่ยวกับโครงการลงทุน	92	97.9
รวม	94	100.0

จากตารางที่ 4.24 บริษัทที่ไม่ได้ใช้บริการเกี่ยวกับโครงการลงทุนจำนวน 92 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 97.9 และบริษัทที่ใช้บริการเกี่ยวกับโครงการลงทุนจำนวน 2 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 2.1

ตารางที่ 4.25 การใช้บริการเกี่ยวกับกฎหมายหรือภาษีอากร

การใช้บริการเกี่ยวกับกฎหมายหรือภาษีอากร	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้บริการเกี่ยวกับกฎหมายหรือภาษีอากร	57	60.6
2. ไม่ใช้บริการเกี่ยวกับกฎหมายหรือภาษีอากร	37	39.4
รวม	94	100.0

จากตารางที่ 4.25 บริษัทที่ได้ใช้บริการเกี่ยวกับกฎหมายและภาษีอากรมีจำนวน 57 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 60.6 และบริษัทที่ไม่ได้ใช้บริการเกี่ยวกับกฎหมายหรือภาษีอากรจำนวน 37 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 39.4

ผลการสำรวจจากบริษัททำให้ทราบถึงการให้บริการงานสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่เป็น Big 4 หรือไม่ ให้ผลดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 การใช้บริการสำนักงานสอบบัญชี

การใช้บริการสำนักงานสอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. สำนักงานสอบบัญชี Big4	53	56.4
2. ไม่ใช่สำนักงานสอบบัญชี Big4	41	43.6
รวม	94	100.0

จากตารางที่ 4.26 บริษัทได้ใช้บริการของสำนักงานสอบบัญชี Big4 จำนวน 53 แห่งหรือร้อยละ 56.4 และบริษัทที่ไม่ได้ใช้บริการของสำนักงานสอบบัญชี Non-Big4 จำนวน 41 แห่งหรือร้อยละ 43.6

เมื่อพิจารณาถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชีนั้นว่ามีความสำคัญหรือไม่ เพื่อดูว่าปัจจัยนั้นๆ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกสำนักงานสอบบัญชีหรือไม่

ตารางที่ 4.27 อิทธิพลของการตัดสินใจเลือกสำนักงานสอบบัญชี

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชี	มีอิทธิพล	ไม่มีอิทธิพล	รวม
1. ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจของบริษัท	88	6	94
2. ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงาน	94	0	94
3. ชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี	93	1	94
4. ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี	92	2	94
5. การให้คำปรึกษาด้านอื่น	91	3	94
6. รู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้สอบบัญชี	72	22	94
7. ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนหรือสมาคมธุรกิจ	79	15	94
8. กำหนดโดยผู้ถือหุ้นใหญ่	90	4	94
9. กำหนดโดยสถาบันการเงินหรือองค์กรอื่น	82	12	94
10. สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนเมื่อบริษัทมีความจำเป็น	87	7	94
11. มีความเป็นมิตรและสามารถร่วมงานกับบริษัทได้	92	2	94
12. ทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลา	94	0	94
13. คณะกรรมการตรวจสอบเป็นผู้แนะนำ	83	11	94

จากตาราง 4.27 จะเห็นว่าปัจจัยการรู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้สอบบัญชีนั้นเป็นปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าไม่มีความสำคัญมากที่สุดในการพิจารณาถึงการเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัท โดยรองลงไปคือปัจจัยในการได้รับคำแนะนำจากเพื่อนหรือสมาคมธุรกิจ ในขณะที่ปัจจัยด้านประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงาน และการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลาผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยทั้งสอง

จากข้อคำถามในแบบสอบถามที่ให้ตอบถึงระดับความสำคัญโดยการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชีว่ามีความสำคัญมากน้อยเพียงใดนั้น โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะได้มีการคำนวณค่า

เฉลี่ยเพื่อเป็นการดูว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยนั้นๆ เป็นอย่างไร ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชีแบ่งออกได้ดังนี้

ตารางที่ 4.28 ร้อยละของระดับอิทธิพลจากปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสำนักงานสอบบัญชีของผู้ใช้บริการงานสอบบัญชี	ระดับอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการรับงานสอบบัญชี					ค่าเฉลี่ย	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ความเป็นผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจของบริษัท	13.6	43.2	35.2	5.7	2.3	3.60	0.878
2. ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงาน	25.5	58.5	14.9	1.1	0	4.09	0.667
3. ชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี	30.1	47.3	21.5	1.1	0	4.06	0.749
4. ค่าสอบบัญชี	18.5	47.8	30.4	2.2	1.1	3.80	0.802
5. การให้คำปรึกษาด้านอื่น	7.7	45.1	29.7	15.4	2.2	3.41	0.919
6. รู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้สอบบัญชี	1.4	5.6	22.2	41.7	29.2	2.08	0.931
7. ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนหรือสมาคมธุรกิจ	0	8.9	27.8	32.9	30.4	2.15	0.962
8. กำหนดโดยผู้ถือหุ้นใหญ่	17.8	21.1	18.9	31.1	11.1	3.03	1.302
9. กำหนดโดยสถาบันการเงินหรือองค์กรอื่น	9.8	12.2	25.6	31.7	20.7	2.59	1.227
10. สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนเมื่อบริษัทมีความจำเป็น	6.9	40.2	24.1	20.7	8.0	3.17	1.091
11. มีความเป็นมิตรและสามารถร่วมงานกับบริษัทได้	10.9	48.9	28.3	4.3	7.6	3.51	1.011
12. ทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลา	44.7	42.6	10.6	1.1	1.1	4.29	0.785
13. คณะกรรมการตรวจสอบเป็นผู้แนะนำ	3.6	22.9	28.9	31.3	13.3	2.72	1.074

จากตารางที่ 4.28 ผู้สอบบัญชีเห็นว่าการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสำนักงานสอบบัญชีโดยปัจจัยด้านการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.3 ในขณะที่การรู้จักเป็นการส่วนตัวกับผู้สอบบัญชีเป็นปัจจัยที่ทางผู้ให้บริการงานสอบบัญชีเห็นว่ามีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลอยู่ในระดับน้อย หรือคิดเป็นร้อยละ 31.28

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสำนักงานสอบบัญชีในภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ซึ่งดูได้จากค่าเฉลี่ยของระดับอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับงานสอบบัญชีที่ค่าเท่ากับ 4.29 เนื่องจากทางบริษัทสามารถที่จะนำผลงานของผู้สอบบัญชีมาใช้ในการตีความต่างๆ ได้ หรือเพื่อต้องการให้เป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการตัดสินใจของผู้ลงทุน

นอกจากนี้ยังได้ทำการสำรวจว่ามีความคิดเห็นอย่างไรในการพิจารณาเลือกสำนักงานสอบบัญชี ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยจะกล่าวปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชี ปัญหาจากการเลือกผู้สอบบัญชี และคุณสมบัติที่ต้องการของผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 4.29 ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชี

ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบ	22	19.82
2. ความสามารถของผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงาน	17	15.32
3. ความเข้าใจและเชี่ยวชาญในลักษณะธุรกิจ	10	9.01
4. ความมีชื่อเสียงและน่าเชื่อถือ	31	27.93
5. ค่าสอบบัญชี	11	9.91
6. งานเสร็จตามกำหนดเวลา	7	6.31
7. ปฏิบัติตามมรรยาททางวิชาชีพ	3	2.70
8. ได้รับความเห็นชอบจากกกลต.	7	6.31
9. กำหนดโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่	3	2.70
รวม	111	100

จากตารางที่ 4.29 จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชีนั้น อันดับแรกคือความมีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของผู้สอบบัญชีจำนวน 31 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 27.93 ถัดมาคือประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานจำนวน 22 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 19.82 และความสามารถของผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงานจำนวน 17 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 15.32

ตารางที่ 4.30 ปัญหาจากการเลือกผู้สอบบัญชี

ปัญหาจากการเลือกผู้สอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มั่นใจในทีมงานตรวจสอบ	23	24.21
2. ค่าสอบบัญชีที่สูงเกินไป	29	30.53
3. ทำงานไม่เสร็จตามกำหนดเวลา	15	15.79
4. ผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากกลต. มีจำกัด	5	5.26
5. มรรยาทของผู้สอบบัญชีและทีมงาน	1	1.05
6. ไม่มี	22	23.16
รวม	95	100

จากตารางที่ 4.30 ปัญหาจากการเลือกผู้สอบบัญชื่อนั้นส่วนใหญ่จะเห็นว่าค่าสอบบัญชีที่สูงเกินไปจำนวน 29 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 30.53 ลำดับถัดมาคือไม่มั่นใจในทีมงานตรวจสอบจำนวน 23 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 24.21

จากตารางที่ 4.31 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าผู้สอบบัญชีที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจที่จะตรวจสอบมีความสำคัญเป็นอันดับแรกจำนวน 26 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 20.63 และถัดมาคือมีวิสัยทัศน์ รอบรู้ พร้อมให้คำแนะนำจำนวน 24 แห่งหรือคิดเป็นร้อยละ 19.05

ตารางที่ 4.31 คุณสมบัติที่ต้องการของผู้สอบบัญชี

คุณสมบัติที่ต้องการของผู้สอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้รับการยอมรับจากสังคมธุรกิจ	11	8.73
2. มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ พร้อมให้คำแนะนำ	24	19.05
3. ผู้สอบบัญชีเป็นผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจ	26	20.63
4. ให้คำปรึกษาอื่นนอกเหนือจากงานสอบบัญชี	10	7.94
5. มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านบัญชีและสอบบัญชี	13	10.32
6. มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษีและกฎหมาย	9	7.14
7. มีมนุษยสัมพันธ์ และความยืดหยุ่น	19	15.08
8. งานเสร็จตามกำหนดเวลา	6	4.76
9. มีการปรับปรุงข้อมูล ความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ	3	2.38
10. มีมรรยาทในการประกอบวิชาชีพ	5	3.97
รวม	126	100

เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาได้ทำการสำรวจข้อมูลของบริษัทมหาชนเกี่ยวกับการใช้บริการของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งแต่ละบริษัทสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 บริการนั้นให้ผลดังตารางที่ 4.32

จากตารางที่ 4.32 จะเห็นได้ว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ใช้บริการคำปรึกษาเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงานสอบบัญชีโดยคิดเป็นร้อยละ 54.2 ซึ่งให้ผลเช่นเดียวกันกับบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคิดเป็นร้อยละ 52.8

ตารางที่ 4.32 ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับประเภทบริการของสำนักงานสอบบัญชี

ประเภทบริการของสำนักงานสอบบัญชี	บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย		บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การวางระบบบัญชี	4	3.3	7	3.9
2. การจัดทำบัญชี	11	9.0	15	8.4
3. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหาร	2	1.6	3	1.7
4. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโครงการลงทุน	1	0.8	2	1.1
5. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายและภาษีอากร	38	31.1	57	32.1
6. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์	66	54.2	94	52.8
รวม	122	100.0	178	100.0

ตารางที่ 4.33 ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับประเภทของสำนักงานสอบบัญชี

ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี	บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย		บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สำนักงานสอบบัญชี Big4	37	56.1	16	57.1
2. สำนักงานสอบบัญชี Non-Big4	29	43.9	12	42.9
รวม	66	100.0	28	100.0

จากตารางที่ 4.33 จะเห็นได้ว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่จะใช้บริการของสำนักงานสอบบัญชีประเภท Big4 เช่นเดียวกันกับบริษัท

ที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคิดเป็นร้อยละ 56.1 และ 57.1 ตามลำดับ

ข้อมูลจากตารางที่ 4.28 ทำให้ทราบว่าปัจจัยที่บริษัทได้พิจารณาในการรับงานสอบบัญชีโดยภาพรวมแล้ว 3 อันดับแรกคือ การทำงานเสร็จภายในกำหนดเวลา ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบ และชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แยกตามแต่ละปัจจัย

ตารางที่ 4.34 ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับการทำงานได้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

ระดับอิทธิพลของปัจจัยในการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลา	บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย		บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยที่สุด	1	1.5	0	0.0
2. น้อย	1	1.5	0	0.0
3. ปานกลาง	8	12.1	2	7.1
4. มาก	24	36.4	16	57.1
5. มากที่สุด	32	48.5	10	35.8
รวม	66	100.0	28	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยในการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลานั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในการพิจารณาเลือกสำนักงานสอบบัญชี จากตารางที่ 4.34 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่มีอิทธิพลในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 36.4 บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็มีความเห็นเช่นเดียวกันว่าการทำงานได้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่มีอิทธิพลในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 57.1 เนื่องจากทางบริษัทอาจมีความจำเป็นที่จะนำผลงานที่ได้จากผู้สอบบัญชีนั้นไปใช้งานต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการเสนอผู้ถือหุ้น หรือภาครัฐ

ตารางที่ 4.35 ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับประเภทของสำนักงานสอบบัญชี

ระดับอิทธิพลของประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบ	บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย		บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อย	1	1.5	0	0.0
2. ปานกลาง	9	13.6	5	17.9
3. มาก	38	57.6	17	60.7
4. มากที่สุด	18	27.3	6	21.4
รวม	66	100.0	28	100.0

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในการพิจารณาเลือกสำนักงานสอบบัญชี จากตารางที่ 4.35 จะเห็นได้ว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบมีอิทธิพลในระดับมากโดยคิดเป็นร้อยละ 57.6 บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบมีอิทธิพลในระดับมากเช่นเดียวกันโดยคิดเป็นร้อยละ 60.7 เนื่องจากประสบการณ์ของผู้สอบบัญชีและทีมงานตรวจสอบอาจทำให้เกิดความเข้าใจธุรกิจที่กำลังทำการตรวจสอบได้ดีขึ้น

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชื่อนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในการพิจารณาเลือกสำนักงานสอบบัญชี จากตารางที่ 4.36 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลในระดับมากโดยคิดเป็นร้อยละ 48.5 และบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีมีอิทธิพลในระดับมากเช่นเดียวกันโดยคิดเป็นร้อยละ 44.4 เนื่องจากบริษัทที่ให้บริการงานสอบบัญชีอาจเห็นว่าชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชีเป็นความน่าเชื่อถือและการยอมรับจากสังคมธุรกิจ

ตารางที่ 4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับประเภทของสำนักงานสอบบัญชี

ระดับอิทธิพลของชื่อเสียงของ สำนักงานสอบบัญชี	บริษัทที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย		บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อย	0	0.0	1	3.8
2. ปานกลาง	15	22.7	5	18.5
3. มาก	32	48.5	12	44.4
4. มากที่สุด	19	28.8	9	33.3
รวม	66	100.0	27	100.0